

JOURNAL OF DHAMMA SANA

วารสารธรรมสาส์น

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JDSN>

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 [กรกฎาคม - ธันวาคม 2565]

VOL. 1 NO. 2 [JULY - DECEMBER 2022]

Right View

บรรณาธิการบริหาร

พระครูสิริสุตานุยุต, รศ. ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: saman.lamphun@mcu.ac.th

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระครูโกวิทอรธวาที, ผศ. ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: udorn.sang@mcu.ac.th

กองบรรณาธิการ

พระอธิวัฒน์ ธรรมวัฒน์ศิริ, ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: athiwat.tham@mcu.ac.th

พระวิหวัช โกฏฉกรรจ์, ดร.

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: witawat.koc@mbu.ac.th

พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร, รศ., ดร.

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: veesaad@hotmail.com

ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญา

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phisit.kot@mcu.ac.th

ผศ.ดร.ไพรินทร์ ณ วันนา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phairin.na@mcu.ac.th

ดร.จันทร์สมิ์ ตาปูลิง

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: chantarat.ta@mcu.ac.th

ดร.พัลลภ หารุคำจา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: panlobharu2515@gmail.com

ผศ.ดร.อุเทน ลาพิงค์

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

วิทยาเขตล้านนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Email: khunten2002@yahoo.com

รศ.ดร.สัญญา สะสอง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: suriyasuriyong@gmail.com

รศ.ดร.วินิจ ผาเจริญ

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Email: winit.phacharuen@gmail.com

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Email: khun_jedrin@hotmail.com

ผศ.ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: somwangk1070@hotmail.com

ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: kursiamrat@gmail.com

รศ.ดร.ปรุดม์ บุญศรีตัน

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: parud145@gmail.com

รศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: viroj.i@cmu.ac.th

ผศ.ดร.อานันท์ อุปสอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: ananupsod9541@gmail.com

ดร.สงเสริม แสงทอง

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: songsermst57@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระธีระธรรม ปญฺญาวโร

สราวุธ วรรณชัย

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ดร.จันทรีสม์ ตาปูลิง

ณัฏพงค์ บุญตัน

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา

ฝ่ายกฎหมาย

สุภัทรา ทองดี

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระกิตติพงษ์ กิตติวิโส

พระธีระธรรม ปญฺญาวโร

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม

E-mail: dhammasanajournal@gmail.com

เว็บไซต์ : <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JDSN>

สังกัด : บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เบอร์โทรศัพท์ : 053 563 163, 063 992 9932

หมายเลข ISSN : 3057-0441 (online)

บทบรรณาธิการ

วารสารธรรมสาส์น (Journal of Dhamma Sana) โดย บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฉบับนี้ได้รับความสนใจจากนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทั้งหมด 8 บทความ เป็นบทความวิจัย 3 เรื่อง และบทความวิชาการ 5 เรื่อง กองบรรณาธิการจึงขอนำเสนอสาระสำคัญของบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง **การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำตามหลักพระพุทธศาสนา** โดย พระอิทธิกร ยศสา มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ 1. เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำตามหลักพระพุทธศาสนา และ 2. เพื่อศึกษาการใช้หลักอริยสัจในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ผลการวิจัยนำเสนอแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำโดยยกกรณีศึกษาในพระไตรปิฎกมาแสดง เน้นการจัดการปัญหาเรื่องน้ำของพระพุทธเจ้าสู่วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำโดยหลักพุทธธรรมมาบูรณาการร่วม

บทความวิจัยเรื่อง **คติความเชื่อเรื่องเขาพระสุเมรุในล้านนา** โดย พระเปาโต กุณเหล็ก มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเขาพระสุเมรุในพระพุทธศาสนา และ 2. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเขาพระสุเมรุในล้านนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การศึกษาเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้นำเสนอที่มาของความเชื่อเรื่องเขาพระสุเมรุจากพระไตรปิฎกและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของเขาสุเมรุที่มีศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีต่างๆ ของคนในล้านนา

บทความวิจัยเรื่อง **พระพุทธบาท 4 รอย อำเภอแมริ่ม จังหวัดเชียงใหม่ : อิทธิพลต่อพระพุทธศาสนาในล้านนา** โดย พระธงชัย บุญเป็ง มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวรอยพระพุทธบาทในล้านนา และ 2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของรอยพระพุทธบาท 4 รอยที่มีต่อชาวล้านนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้นำเสนอประวัติความเป็นมาทั้งเชิงประวัติศาสตร์และโบราณคดีเกี่ยวกับพระพุทธบาท 4 รอย และวิเคราะห์อิทธิพลของพระพุทธบาท 4 รอยที่มีต่อชาวล้านนา

บทความวิชาการเรื่อง **ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา** โดย Phra Ar Sarya มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความหมายและรากฐานของความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ตามมุมมองของพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เน้นความสุขที่แท้จริงและความสงบสุขภายในใจ

บทความวิชาการเรื่อง **ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบระหว่างอริยมรรคกับการบรรลุนิพพาน** โดย พระอภิรัตน์ อริยวิโส มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบระหว่างอริยมรรคกับการบรรลุนิพพาน โดยศึกษาจากพระไตรปิฎกเป็นหลัก สารสำคัญของบทความนี้ได้นำเสนอกระบวนการบรรลุนิพพานในพระพุทธศาสนาโดยเชื่อมโยงระหว่างอริยมรรคมีองค์ 8 กับการบรรลุนิพพาน

บทความวิชาการเรื่อง **แนวทางการบำเพ็ญศีลบารมีของครูบาเจ้าศรีวิชัย** โดย พระเอกชัย เตชวโร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบำเพ็ญศีลบารมีของครูบาเจ้าศรีวิชัย เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร ผลการศึกษาได้นำเสนอวิธีการปฏิบัติธรรมของครูบาเจ้าศรีวิชัย โดยเน้นที่การบำเพ็ญศีลบารมี อันเป็น 1 ในบารมีทั้ง 10 ในพระพุทธศาสนา เพราะครูบาเจ้าศรีวิชัยได้รับการยกย่องว่าเป็น ครูบาเจ้าศรีธรรม มีความโดดเด่นในด้านการสร้างทานบารมีและศีลบารมีเป็นอย่างมาก

บทความวิชาการเรื่อง **พระคิลานุปัฏฐาก : การสังคสมงเคราะห์ในพระพุทธศาสนา** โดย พระครูสถิตพัฒนโสภณ (ไพฑูรย์ ฐิตโสภโณ) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพระคิลานุปัฏฐากในฐานะที่เป็นการสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนา สารสำคัญประกอบด้วยบทบาทด้านการสังคสมงเคราะห์ของพระสงฆ์ ซึ่งเป็น 1 ใน 6 ภารกิจหลักของการปกครองคณะสงฆ์และการกำเนิดพระคิลานุปัฏฐาก บทบาทและความสำคัญ

บทความวิชาการเรื่อง **อิทธิพลของความเชื่อที่มีต่อพระธาตุหริภุญชัยของชาวพุทธล้านนา** โดย พระครูใบฎีกาณัฐนันท์ ไชยยายอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความเชื่อที่มีต่อพระธาตุหริภุญชัยของชาวพุทธล้านนา สารสำคัญคือการนำเสนอประวัติความเป็นมาของพระธาตุหริภุญชัยและอิทธิพลของชาวล้านนาที่มีต่อองค์พระธาตุหริภุญชัยจนทำให้เกิดประเพณี วัฒนธรรมอันส่งผลกระทบในเชิงบวกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูน

บทความวิจัยทั้ง 8 เรื่องนี้มีได้นำเสนอองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สาขาอื่นๆ ตลอดจนทั้งการดำเนินชีวิตได้อย่างน่าสนใจ

(พระครูสิริสุตานุยุต, รศ., ดร.)

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

บทความวิจัย

01 P.1-14

การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำตามหลักพระพุทธศาสนา

Water Resource Conservation According to Buddhist Principles

พระอิทธิกร ยศสา

Phra Itthikon Yotsa

02 P.14-30

คติความเชื่อเรื่องเขาพระสุเมรุในล้านนา

Beliefs about Sumeru in Lanna

พระเปาโต กุณเหล็ก

Phra Boatai Kunlake

03 P.31-50

พระพุทธบาท 4 รอย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ :

อิทธิพลต่อพระพุทธศาสนาในล้านนา

Four footprints of the Buddha, Mae Rim District,

Chiang Mai Province: Influences on Buddhism in Lanna

พระธงชัย บุญเป็ง

Phra Thongchai Boonpeng

บทความวิชาการ

04 P.51-63

ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา

The Human Stability According to Buddhist Principles

Phra Ar Sarya

05

P.64-73

ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบระหว่างอริยมรรคกับการบรรลุธรรม

Relationship and Comparison between the Noble Path and
Attainment of Dhamma

พระอภิรัตน์ อริยวิโส

Phra Apirat Ariyawamso

06

P.74-84

แนวทางการบำเพ็ญศีลบารมีของครูบาเจ้าศรีวิชัย

Guidelines for Practice of the Precepts of Khru Ba Chao Srivichai

พระเอกชัย เตชวโร

Phra Ekachai Techavaro

07

P.85-100

พระคิลานุปัฏฐาก : การสังคมสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนา

The Kilanupatthaka : Social Welfare in Buddhism

พระครูสถิตพัฒนโสภณ (ไพฑูรย์ ลีตโสภณ)

Phrakhru Sathibatthanasobhon (Phaithoon Thiasobhano)

08

P.101-115

อิทธิพลของความเชื่อที่มีต่อพระธาตุหริภุญชัยของชาวพุทธล้านนา

Influences of beliefs on Phra That Hariphunchai
of Lanna Buddhists

พระครูใบฎีกาณัฐนันท์ ไชยยายอง

Phrakhrubaidika Nattanan Chaiyayong